

staar i Slutningen af Paragraffen om, at det skal dokumenteres, at Tiendeplichtens Ophør har fundet Sted. Jeg hørte ved Finanslovens første Behandling det ærede Medlem for Lemvig sige om denne Sag, at der var store Vanffeligheder ved at faa den gennemført, men jeg haaber, at den højtærede Finansminister vil være os behjælpelig med at faa dette Forhold ordnet. Det bør nemlig ikke være saaledes, at enhver Tiendehder skal præstere særlig Pantebogsattest for, at han er fri for denne Tiende; hvor Ejendommene ere indløbte hvís og sognevis, maa det ogsaa ved god Vilje fra Ministeriets Side kunne foregaa saaledes, at en Pantebogsattest for hele Sognet vil være tilstrækkelig; ellers vil det være umuligt at komme af med denne Skat. Jeg haaber, at den højtærede Finansminister vil stille sig velvillig over for det Forslag, og at vi saa ville kunne faa et Resultat ud deraf.

Scharling: Jeg har begært Ordret i Anledning af Vædringsforslaget under Nr. 2 om Nedsættelse af Renten af Restkøbsummer, som indestaa i Domønehøndergods. Dette Forslag slutter sig jo til de andre Forslag, der have været fremme særlig paa Kultusministeriets Budget om Rentenedsættelse. Jeg skal ikke her komme ind paa, hvad der forekommer mig, nemlig at Øjeblikket er lidet heldig valgt til at foreslaa en saadan Rentenedsættelse, fordi Pengemarkedsforholdene i Virkeligheden ikke tale derved. Det er ganske vist, at efter den betydelige Nedgang i Renten, der har fundet Sted i de sidste Aar, er der i den senere Tid notorisk atter indtraadt en Opgang. Om den vil blive af Varighed, er jo ikke godt at sige, men det forekommer mig, at paa et Tidspunkt, da Nationalbankens Diskonto er 4-4½ pCt., og de udenlandske Banker, f. Eks. Bank of England, vise noget tilsvarende, er Tiden aldeles ikke til Konvertering saa lidt som til Rentenedsættelse. Hvad jeg imidlertid i større Almindelighed kunde ønske at gøre gældende over for disse Forslag om at forcere Renten af faste Ejendomme ned, er, at man efter min Overbevisning derved i Virkeligheden gør Ejendomsbesidderne en meget tvivlsom for ikke at sige en daarlig Tjeneste. Der er selvfølgelig intet at sige til, at Ejendomsbesiddere, der i kapitalknappe Tider have maattet optage Laan til høje Renter, benytte sig af gunstige Omstændigheder paa Kapitalmarkedet til at faa Renten nedsat, men naar Debitorer, der selv under saadanne kapitalknappe Tider have haft rolige Laan paa billige Vilkaar, Debitorer, der vedblivende

kun have betalt 4 pCt Rente paa en Tid, da 5-6 pCt. var en ret almindelig Rente, naar saadanne Debitorer benytte sig af det første gunstige Øjeblik, da Rentefoden glider lidt ned under 4 pCt., til at tiltvinge sig en Rentenedsættelse, og særlig naar Lovgivningsmagten forcerer denne Bevægelse frem, vil Resultatet meget let blive, at Prioritetslaan komme ind under Pengemarkedets stiftende Bevælgelser, at overhovedet de lange, rolige Laan forsvinde, og Prioritetslaan saaledes i det væsentlige komme ind under lignende Vilkaar som de saakaldte korte Laan. Jeg tror, at den Forde, der kan naas for Ejendomsbesidderne med en Nedgang i Renten af ¼ eller højt regnet ½ pCt. p. a., i Virkeligheden ikke vejer op mod den Betryggelse, det er at have et Laan, man er sikker paa at beholde til den fastslaaede Rente i længere Tid uden Hensyn til Pengemarkedets Bevælgelser. Særlig for alle Landejendomsbesiddere er det af stor Betydning, at de kunne tage Hensyn dertil og ved deres Bedrift bestemt kunne regne med en sikker og fast Rente i længere Tid uden overhovedet at bekymre sig om, hvorvidt Rentefoden paa Pengemarkedet vil gaa op eller ned. Der er intet Spørgsmaal om, at naar Debitorerne saaledes benytte enhver lille Bevægelse i deres Favør, ville Kreditorerne lære at gøre det samme, og saa ville de rolige Tider for Prioritetslaanene høre op; disse Laan ville saa komme ind under de samme stiftende Forhold som de korte Laan, hvormed efter min Mening Ejendomsbesidderne ere overmaade daarlig tjente. Dette gælder i al Almindelighed om Bestræbelserne for Rentenedsættelse. Over for det foreliggende Forslag vil jeg særlig gøre gældende, at her er Forholdet i Virkeligheden et andet. Her er ikke Tale om Nedsættelse af Prioritetsrenten, men ligefrem om en Forandring af de Købevilkkaar, hvorunder Ejendommene i sin Tid ere blevne solgte og købt. Da disse Ejendomme bleve solgte i 1851, særlig efter Loven af 8de April 1851, bleve de solgte paa overordentlig gunstige Vilkaar for de daværende Fæstere, idet Købesummen var en Kapitalisering af den hidtidige Fæsteafgift, saaledes at der i Virkeligheden intet blev udbetalt; de bleve Gjere mod at tilsvare den hidtidige Fæsteafgift som Rente. Prisen blev sat overordentlig moderat. For samtlige Gaarde, som solgtes i Henhold til denne Lov, var den gennemsnitlig fastsatte Købesum ca. 1,400 Kr. pr. Td. Hartkorn, men i Realiteten var den endnu mindre. Da nemlig efter Lovens Forrifter en Del af Købesummen skulde være rentefri, blev den nedskrevet med omtrent ¼ rentebærende Rapi-